

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
 Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
 Chambres extraordinaires au sein des tribunaux cambodgiens

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

Kingdom of Cambodia
 Nation Religion King

Royaume du Cambodge
 Nation Religion Roi

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី០១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២៣

**សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា
 ស្តីពីការផ្ទេរលោក ខៀវ សំផន ទៅកាន់ពន្ធនាគារខេត្តកណ្តាល**

សហព្រះរាជអាជ្ញា ជា លាង និង Fergal Gaynor ចេញសេចក្តីប្រកាសអំពីការផ្ទេរ ខៀវ សំផន ទៅកាន់ពន្ធនាគារខេត្តកណ្តាល កាលពីថ្ងៃទី៣០ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៣ ដើម្បីបន្តអនុវត្តទោស ជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត។ ការផ្ទេរនេះបានធ្វើឡើងតាមសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា សុំអនុវត្ត ទោសស្របតាមវិធាន ១១៣ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

អ.វ.ត.ក គឺជាតុលាការជាតិនៅក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ជាតិនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលមាន អាជ្ញាធរកម្ពុជាជាអ្នកទទួលខុសត្រូវចុងក្រោយចំពោះទោសជាប់ពន្ធនាគាររបស់បុគ្គលទាំងអស់ ដែល ត្រូវបានសម្រេចឱ្យមានពិរុទ្ធភាព និងផ្តន្ទាទោសនៅ អ.វ.ត.ក ឱ្យជាប់ពន្ធនាគារតាមច្បាប់កំណត់។

អគ្គនាយក នៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ ក្រសួងមហាផ្ទៃ នៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានផ្តល់ ការជួយជ្រោមជ្រែងគ្រប់បែបយ៉ាងជូនសហព្រះរាជអាជ្ញា។ អនុវត្តតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ស្របតាមច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ សហព្រះរាជអាជ្ញា ក្រោមកិច្ចសហការជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនា គារ បានចាត់វិធានការដើម្បីធានាថា លក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន ខៀវ សំផន មានលក្ខណៈសមរម្យ សម្រាប់បុគ្គលជាមនុស្សចាស់ជរា ពិបាកចល័តទី និងមានបញ្ហាសុខភាព។ ដំណើរការផ្ទេរ បានឆ្លង កាត់ការពិភាក្សា និងក្រោយពីទទួលបានការបញ្ជាក់ធានាពីអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ ព្រមទាំងពេល សហព្រះរាជអាជ្ញា បានចុះពិនិត្យពន្ធនាគារខេត្តកណ្តាលជាច្រើនលើកច្រើនសា។ សហព្រះរាជអាជ្ញា ក៏បានដឹងផងដែរថា គណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិនៃកាកបាទក្រហម បានធ្វើការចុះត្រួតពិនិត្យពន្ធនាគារ ទូទាំងប្រទេសកម្ពុជាជាទៀងទាត់ ក្នុងនោះរួមទាំងពន្ធនាគារខេត្តកណ្តាលផងដែរ។

ខៀវ សំផន បានកាន់មុខតំណែងជាន់ខ្ពស់ក្នុងមុខនាទីជាច្រើនខុសៗគ្នានៅក្នុងបក្សកុម្មុយ នីស្តកម្ពុជា (“ប.ក.ក”) ឬ “របបខ្មែរក្រហម” និងនៅក្នុងរដ្ឋកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ មុខនាទីលេចធ្លោ ជាងគេ ក្នុងមុខនាទីគណៈប្រធានរដ្ឋនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាជាមេ ដឹកនាំជាន់ខ្ពស់នៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

ខៀវ សំផន ត្រូវបានចាប់ខ្លួនកាលពីថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៧ យកមកឃុំខ្លួនក្រោម សមត្ថកិច្ចនៃសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ចំពោះបទចោទចូលរួមក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងក្នុង របបខ្មែរក្រហម។ ក្រោយការស៊ើបអង្កេតពេញលេញ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានសម្រេចបញ្ជូនទៅ ជំនុំជម្រះជម្រះ។ ក្រោយពិនិត្យឃើញស្ថានទម្ងន់បទឧក្រិដ្ឋ ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើង និងវ័យចាស់ជរា របស់ជនជាប់ចោទ ការចោទប្រកាន់លើ នួន ជា និង ខៀវ សំផន ត្រូវបានបំបែកជាពីរការជំនុំជម្រះពីរ ដោយឡែកពីគ្នា។

ការកាត់ក្តីវគ្គដំបូងក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ បានចាប់ផ្តើមកាលពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ និង បានបញ្ចប់កាលពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចេញសាលក្រមកាលពីខែ សីហា ឆ្នាំ២០១៤ ដោយសម្រេចឱ្យ នួន ជា និង ខៀវ សំផន មានពិរុទ្ធភាពពីបទឧក្រិដ្ឋប្រឆាំងមនុស្ស ជាតិ ក្រោមបទធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ មនុស្សឃាត និងអំពើអមនុស្សធម៌ផ្សេងៗទៀត ដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្ត ក្នុងអំឡុងពេលការជម្លៀសប្រជាជនស៊ីវិលដោយបង្ខំចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ និងទីប្រជុំជនផ្សេងទៀត។ ជនជាប់ចោទទាំងពីរត្រូវបានកាត់ទោសឱ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត ដោយសារតួនាទីរបស់ពួកគេ នៅក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនេះ។ នៅក្នុងដំណើរការបណ្តឹងសាទុក្ខ ទោសជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតត្រូវ បានអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលសម្រេចតម្កល់កាលពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦។

ការជំនុំជម្រះវគ្គទី២ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ បានចាប់ផ្តើមកាលពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៤ និង បានបញ្ចប់កាលពីខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចេញសាលក្រមក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ដោយសម្រេចឱ្យ នួន ជា និង ខៀវ សំផន មានពិរុទ្ធភាពពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋ កម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវចំពោះសកម្មភាព នានា ក្នុងនោះរួមមានការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ ការដាក់ឱ្យទៅជាទាសករ ការឃុំឃាំង អំពើអមនុស្សធម៌ អាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ ការរំលោភសេពសន្ថវៈ ការធ្វើទារុណកម្ម អំពើមនុស្សឃាត ការសម្លាប់ រង្គាល និងការបាត់ខ្លួនដោយបង្ខំ។ ជនជាប់ចោទទាំងពីរ ត្រូវបានកាត់ទោសឱ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់ មួយជីវិតនៅក្នុងការជំនុំជម្រះវគ្គទីពីរ។ នៅថ្ងៃទី២២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២២ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការ កំពូល បានសម្រេចតម្កល់ការផ្តន្ទាទោស ខៀវ សំផន ដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតដដែល។ (នួន ជា បានទទួលមរណភាពនៅក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ដែលនាំដល់ការបញ្ចប់នីតិវិធីចំពោះរូបគាត់)។

មេដឹកនាំបក្សកុម្មុយនិស្តកម្ពុជា រួមទាំង ខៀវ សំផន បានហាមឃាត់ការគោរពប្រតិបត្តិគ្រប់ សាសនា ជម្លៀសទីក្រុង និងទីប្រជុំជននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ហើយបានប្រែក្លាយប្រជាជនជាទាសករ លុបបំបាត់លុយ និងទីផ្សារ និងប្រមូលប្រជាជនបញ្ចូលគ្នានៅតាមសហករណ៍ដោយបង្ខំ។ របបនេះ បានបំបែកបំបាក់គ្រួសារ ដោយមិនឱ្យរស់នៅជួបជុំគ្នា ការបង្ខំឱ្យរៀបអាពាហ៍ និងរួមរស់ជាមួយគ្នា ក្រោមការគំរាមកំហែងនៃការសងសឹក។ របបនេះបានសម្លាប់មនុស្សរាប់លាននាក់តាមអំពើចិត្តដែល ជាពលរដ្ឋស្ងួតត្រង់។ នៅក្នុងការខិតខំលាក់កំបាំងដើម្បីបង្កើតជាប្រព័ន្ធកសិកម្ម របបនេះបានបង្ខំ មនុស្សរាប់លាននាក់ធ្វើស្រែចំការ និងលើកទំនប់ ដឹកប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រដោយពុំបានគិតគូរឱ្យបាន

ហួតចត់។ ប្រជាជនកម្ពុជាកាតច្រើនស្គមស្គាំង និងពុំទទួលបានជំនួយផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ និងថ្នាំសង្កូវ ត្រឹមត្រូវ ហើយប្រជាជនរាប់សែននាក់បានស្លាប់ដោយសារកង្វះអាហារូបត្ថម្ភ និងការបាក់កម្លាំង។

ការជំនុំជម្រះលើសំណុំរឿង ០០២ ប្រឆាំងនឹង នួន ជា និងខៀវ សំផន បានធ្វើការវិនិច្ឆ័យ យ៉ាងយុត្តិធម៌ និងហួតចត់ចំពោះការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌរបស់ពួកគេ ដែលបានបង្កឱ្យប្រជាជន កម្ពុជារាប់លាននាក់រងទុក្ខវេទនា។ ការជំនុំជម្រះនេះបានធ្វើឡើងរយៈពេលជាង ៥០០ថ្ងៃ ដោយបូក បញ្ចូលទាំងដំណាក់កាលជំនុំជម្រះនៅសាលាដំបូង និងដំណើរការបណ្តឹងសាទុក្ខ និងបានស្តាប់សក្ខីកម្ម សាក្សី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអ្នកជំនាញចំនួន២៨០នាក់។ ជនរងគ្រោះជាច្រើនមានឱកាសតទល់ ជាមួយ ជនជាប់ចោទទាំងពីរនាក់ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការជំនុំជម្រះ ហើយរាប់ពាន់នាក់ទៀតអាច ចូលរួមក្នុងនាមជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងបានរៀបរាប់រឿងរ៉ាវរបស់ពួកគេ។ ប្រជាជនកម្ពុជាចំនួន ជាង ២០ម៉ឺននាក់បានចូលរួមសវនាការជំនុំជម្រះនៅសាលាដំបូងដោយផ្ទាល់ និងបានឃើញ និង ស្តាប់សក្ខីកម្ម របស់ជនរងគ្រោះ ជនដៃដល់ និងអ្នកជំនាញអំពីព្រឹត្តិការណ៍ដែលបានកាប់សម្លាប់ប្រជា ជនកម្ពុជា។

ការជំនុំជម្រះលើសំណុំរឿង ០០២ តំណាងនូវការផ្តន្ទាទោសលើរបបយោរយោបំផុតមួយនេះ បន្ទាប់ពីការកាត់ក្តីមេដឹកនាំណាហ្ស៊ីនៅតុលាការនូវមប៊ីក(ប្រទេសអាស្ត្រីម៉ង់) នៅក្រោយបញ្ចប់សង្គ្រាម លោកលើកទីពីរ។ ដំណើរការនីតិវិធីនេះបាននាំមកនូវយុត្តិធម៌ដល់ជនរងគ្រោះនៃរបបខ្មែរក្រហម រាប់លាននាក់។ ការជំនុំជម្រះក្តីនេះ បានរួមចំណែកយ៉ាងធំធេងដល់ដំណើរការរក្សាកសុតាងនៃអំ ពើយោរយោយង់យួង ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងដោយមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម និងបានធ្វើឱ្យសាធារណជន យល់ដឹងអំពីរបៀបដែលសម័យសោកនាជកម្មនោះនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាបានកើតឡើង។